

**Kluchtig verhaaldicht
van al hetgeen men roept, zingt
en schreeuwt op de markten
en straten van Brussel¹**

Men ziet dat elk in zijn stad
Of in zijn land heeft dit of dat.
    Het schijnt eenieder heeft zijn doen
    Naar andere modes en fatsoen,
't Is in zijn ambt of in zijn spraak,
Het is in de ene of andere zaak,
    Tot op de markten van de steden
    Ziet men wat anderen deden.
Toen ik me laatst te Brussel bevond
En 's morgens met de dag opstond,
    Zo wist ik goed wat op straat
    Door het geroep al omgaat,
En wat voor waren zij verkochten
En wat zij daarover zeggen mochten.
    Voor eerst werd ik daar gewaar,
    Een schouwveger of Savoyaar²
Die schreeuwende kwam aangegaan
Met een lange stok eraan,
    En riep: *Aap, Aap*, op zijn manier
    Met luide stem en groot vertier.
Hem volgden twee met mantels aan
En schreeuwden in het voorbijgaan,
    Oude, geen oude, met lege zakken
    Waarin zij oude schoenen pakken,
Die zij van de meiden kopen,
Groot en klein met hele hopen.
    't Zijn die de oude schoenen lappen
    Die de hele stad door stappen
's Maandags vroeg tot aan de noen
Wanneer ze hun opbrengst opdoen.
    Ik zag er herwaarts ook lopen
    Die riepen *Zeven Zeven* en verkopen
Alle soorten zeven en meest van allen
Bierkranen, ratten- en muizenvallen.
    De bezemkooplieden onderwegen
    Die kwamen bij de poort mij tegen
En riepen op hun oud fatsoen:
Hebt gij geen bezems van doen?
    Vrouw met uw bezems kom hier,
    Riep daar een meid of kamenier
Ja geef me daar een half dozijn,
Twee zilverstukken mag 't wel zijn.
    Ziet wat schone takken en een band
    Men vindt geen beter in het land.
Gij zult mij zeven kopermunten geven,
't Is voor niets, God spaart mij het leven.
    Ze liet haar overhalen op het leste,

---

¹ Gebaseerd op 'namaak' van Ermens (1780), in vlotter Nederlands gezet met aangepaste rijmen

² Savoyaar = een jongen (uit Savoye) die rondtrok als schoorsteenveger

Tot een andere keer, voor u het beste.
 Daar moet ergens een processie gaan
 Want de boerinnekes van Bosvoorde komen er aan:
Hebt ge geen manden van doen?
 Kom hier meiden, riep de vrouw uit de schoen,
 Geef me er voor twee blanken³ en niet meer.
 Tel er mij twaalf: Wel lieven Heer
Zulke manden voor twee blanken,
Welnee harteken, 'k heb u te bedanken,
Wilt ge geen twee stuivers geven?
 Men moet leven en laten leven,
 Nu geen spel meer, daar zijn zeven oorden⁴,
 Ze legt ze neer en maakt geen woorden.
Moet ge geen balen lang stro kopen?
 Voor een blankske deze twee hopen.
 In Godsnaam, daar is uw geld
 Omdat ge de eerste zijt, 't is wel geteld.
 Ondertussen zag ik van verre
 De kolenwagens en kolenkarren.
 De knechten die daarbij waren
 Die zagen zwart als Egyptenaren
 En schreeuwden een dozijn maal,
Bon charbon, briset⁵ in hun taal.
 Ze belden en klopten aan ieder huis
 En riepen dooreen met groot gedruis
 Met kolenzakken op hun hals
 En tierden en vloekten in het Waals.
 Toen ik wat verder wilde gaan
 Zag ik de groentenvrouwen staan,
 Die riepen: Heeft er niemand iets vandoen,
Peterselie, radijzen of ander groen
Jonge erwten, asperges of postelein,
Jonge kervel, salade of echte marjolein?
 De melkvrouwen met hun koperen kruiken
 Die met hun hoofd daaronder duiken
 Die riepen: *Heeft er niemand melk vandoen*
Of verse eieren in dit seizoen?
 De potafer⁶ al zat van brandewijn
 Schreeuwde ook als een mager zwijn:
Pot-à-fer, Pot-à-fer, weerom kom weerom.
 Daarop volgde een gefluit
 Dat maakte op straat een mottig geluid.
 Hij zag eruit als een moriaan⁷
 En kon amper op zijn benen staan.
 Ik barstte uit in een lach
 Toen ik daar die rare koopman zag.
 Intussen kwam daar een gek
 Die riep met luide keel: *Solferstek Solferstek!*⁸

---

³ Zilvercenten

⁴ Kopercenten

⁵ Kolen en houtskool

⁶ Pot-à-fer = letterlijk ijzeren pot maar verwijst hier naar de hersteller van potten ('potafer')

⁷ Moriaan, moor of zwarte

⁸ Solferstek = lucifer

*En ook hazenvellen, konijnenvellen,
 Voor elk zal ik een stuiver tellen.*
 Hierna om mij wat te vertreden
 Ging ik de stad in tot beneden
 Tot aan de Oude Markt daar riep een vent:
Hebt ge geen vodden? Mij was 't onbekend
 Wat zulks zeggen wilde, maar een jongen
 Zei dat zij die voor het papier bedongen.
 Ik keerde weerom en toen ik verder kwam
 En aan de Boterstraat weer wat nieuws vernam:
Kammen en brillen, riep daar iemand onder de hoop,
Ja vrienden hier is een gekke koop.
 Eenieder riep op zijn eigen zang:
Voor een oortje rijgsnoeren twee ellen⁹ lang.
 Het was een mottig spook om zien
 En te horen roepen bovendien.
 Ook was daar een scharensliep¹⁰
 Die *Slijp scharen en messen* riep.
 Eenieder vist er op zijn getij
 En schreeuwen op straat staat ieder vrij,
 Gelijk het een marktdag was.
 Ik ging verder pas voor pas
 Om wat nieuws te rencontreren
 En de geest te diverteren.
 Ik trok recht naar die fontein
 Alwaar de drie godinnen zijn.
 Daar zag ik een drollige snaak
 Die ieder diende tot vermaak,
 En riep hij was de mosterdman,
 Die iedereen gerieven kan:
*Mosterd op de hesp en stokvis
 Lekker mosterd is niet mis,
 Voor een centje bestel ik wat
 Daar wat bij is voor de kat.*
 De straatzangers die meest van Antwerpen zijn,
 Die stonden met de rug naar de fontein,
 Achter de ijzeren leuning alwaar met hun oren,
 De ezels van Schaarbeek¹¹ zich laten horen
 Als men ze op marktdagen daar gebonden ziet.
Liefhebbers, riep ene, *hier is een nieuw lied*
*Ge hebt er voor een cent drie op een blad,
 't Is nooit gezongen in deze stad.*
 Ik weet niet wat materie het kon zijn
 Het moet wat rommel geweest zijn.
 Ik zag enige monsters op een schilderij
 Die zij in de hand hadden en andere snakerij.
 Ze schreeuwden en trokken hun monden
 Als magere varkens en grommende honden.
 Ze hadden wel te doen, 't verhaal was geschied
 En ze zongen al weer een ander lied.

---

⁹ El = oude lengtemaat

¹⁰ Scharensliep = iemand die scharen en messen slijpt

¹¹ Schaarbeek was destijds bekend om de tuinbouw en vervoer van groenten naar de markt met ezels; het werd een spotnaam.

Dan ging ik naar de herberg Koning van Spanje¹²,
Straks riep daar een kruier: *Oranje, Oranje*,¹³

*Verse appelsienen, kooplui kom alhier
Al een goede koop voor een centje of vier.*

Ik kwam daar al bij, ze waren rein,
Zuur maar goed al waren ze klein.

Te lang om van alles te verhalen,
Men sprak er Duits, Frans, Engels, alle talen.

Ik stond nog stil en bleef wat draaien

En ziet zo riep daar een dochter met vlaaien:

*Hebt ge geen wafels, taarten of vlaaien vandoen?
Ze zijn vers gebakken deze voornoen.*

He juffrouw draag wat mee, een wafel, hoort:

't Zijnde lekkerste van aan de Lakenpoort.

*'k Weet uw zoontje zal het u verwijten
Als mama 't niet meebrenge, hij zal krijten.*

Wel Marie als 't zijn moet, geef daar twee vlaaien,

Men zal de kinderen daarmee paaen.

*Gij zijt de oorzaak dat ik mijn geld verkwist,
'k Wou niet dat mijn man dat wist.*

Kastelin, kastelin,¹⁴ riep daar een Walin,

Min mand s'es noch niet begin,

*Se zin c'est si niebak*¹⁵: ik kocht er vier,
Daarmee maakte ik goede sier.

'k Eet die nooit droog, 't is beter spijs

Met verse boter en wat anijs.

Hoort wat is dat, 't is als Engelse taal,
Fromage d'Heef,¹⁶ wat donder weer een Waal.

Fromage d'heef, me dunkt ik ken die kaas,

Hij komt van 't land over de Maas,

Omtrent Limburg, *hé mon ami,
Combien votre fromage, venez ici.*

Six sols pour un petit, douze pour un grand.

Allez, allez, vous êtes un cher marchand.

Toen hoorde ik twaalf uur slaan,

Ik dacht 't was tijd om naar huis te gaan.

Ik trok dan een zeker straatje in,

Daar kwam ik bij een schoon waardin,

Die mij zeer wel heeft gelogeerd,
Een zeer beleefd getraceerd.

Ik was voorwaar al moe van gaan,

Van wandelen en gedurig staan.

Mijn hoofd bruiste van het getier
En was bedwelmd van dat gezwier.

Wij zaten aan tafel en brachten te pas

Wat op de Brusselse markten was.

Maar, zei een Gelderlander, gelijk ik merk

Ge hebt niet gezien die met hun aardewerk,

Gij zoudt daarin hebben grote bijval,

---

¹² Vermoedelijk destijds herberg op de hoek van de Kleine Zavel en de Wolstraat in Brussel.

¹³ Oranje = sinaasappel

¹⁴ Kastelein, herbergier (met Franse tongval)

¹⁵ Het is nieuw gebakken (met Franse tongval)

¹⁶ Hervekaas of Herfse kaas

Want 't is het kluchtigste van al.
 Het zijn Walen met kleine paarden
 Met manden geladen en schotels van aarde
 Op de ene zijde, op de andere gevuld
 Met oude hoeden en roepen met geduld:
*Des plateaux pour des vieux chapeaux.*¹⁷
 Om dit wel te doen verstaan,
 Ziet hoe zij daarmee omgaan:
 Ze geven geen geld voor deze zaken
 Maar willen er een ruilhandel van maken.
 Voor een oude hoed, ja heel versleten
 Vol gaten en van de motten gegeten,
 Zo geven zij een of twee schotels van aarde,
 Of emmers naar proportie van de waarde.
 Niemand kan zich imagineren
 Om welk profijt zij negotiëren,
 Of wat zij met die hoeden maken,
 En ook daarmee aan geld geraken.
 Hij zei daar waren ook Keulse boeren
 Die met hun wagens rode potten voeren,
 Ook pinten en kannen groot en klein,
 En roepen: *Keuls goed zuiver en fijn.*
 Ik heb (sprak een edelman) bovendien
 Binnen deze stad nog andere lui gezien,
 Die riepen: *Kruid voor ratten en muizen,*
 Die wilden ze straks al doen verhuizen.
 Van deze kooplieden zijn er in Holland tal
 En velen in Amsterdam bovenal.
 Daar riep ene vandaag, zei iemand van Hal,¹⁸
*De cire à glacer, de cire à la Royal.*¹⁹
 Hij stond aan het stadhuis met een houten kas,
 Waarin zwart boensel voor de schoenen was.
 Ziet eens wat de mensen maken
 Al om aan de kost te raken.
 Daar is ook een koopman of mersnier
 Die in deze stad verkoopt pen en papier.
 Hij is een man al redelijk van jaren,
 En draagt voor hem een mand vol koopwaren
 Met pennen gevuld, en op de ene zij
 Draagt hij een vaatje met inkt daarbij.
 Ik heb er gekocht inkt en pennen,
 Gij zult de man op de straat wel kennen
 Want hij roept: *Pen en inkt, voor iedereen.*
 Die men met deze waren kan zien op de been,
 Waar hij meest gewoonlijk gaat,
 Is bij 't Stadhuis en aan de Raad.
 De Procureurs en Advocaten
 Wilden hem niet licht verlaten.
 Hebt gij (zei ene) wel zien lopen
 Die vrouwen die krabben verkopen?
 En slakhuizen meest na de noen:

---

¹⁷ Borden voor oude hoeden

¹⁸ Halle

¹⁹ Soorten bijenwas om te boenen of glanzen

Hebt ge geen krabben of slakhuizen vandoen?
 Op een stok zonder iemand te mijden,
 Dragen zij de ketel tussen hun beide.
 Daar zijn ook arme jongens op zondagen
 Die kaneelkoeken te koop dragen.
 Zij gaan naar Koekelberg met hun pak
 En roepen: *Kaneelkoeken al vers gebak.*
 Maar ziet, daar zijn ook marktlieden,
 Of het kramers zijn? Ze laten geen geld bieden
 Voor hun koeken, dat zijn mannen
 Die zich voordoen als koopmannen.
 Ze laten dobbelen onder en
 Als zij verliezen, zullen ze koeken geven.
Des petits moulins, riep weer een wijf:
Voor enkele centen hebt ge er vijf.
 Daar zijn kleine molekens die draaien
 Met de wind, waar men kinderen mee kan paaien.
 Nu hoort men weer een wijf onder de hoop:
Appelen, peren, krieken, noten te koop.
 'k Hoor ene met een fles: *Tabletjes voor de wormen,*
Dit zijn lekkere koekjes voor de wormen
 Die de kleine kinderen bestormen.
 Dan kwam een jongen met een zwarte baard,
 Zo zwart als een duivel, 'k was vervaard,
 Zijn tronie heel besmodderd, 't was een Waal
 Met Koningbrieven en riep in onze taal:
*Kenin-brief, Kenin-brief, Kenin-brief, die Croon.*²⁰
Gij Waal, riep een gek, *kust mijn gat al schoon.*
 Als daar ergens enige uitroep is,
 Hoort men de Belleman²¹ voor gewis,
 's Morgens te negen en na de noen half een
 Ziet men dan de roeper te been.
 Men roept en laat iedereen weten:
*Dat men in 't Geesthuis*²² *niet zal vergeten*
Vandaag te negen uur te verkopen
Gouldleder, lessenaars, meubels met met hopen,
Ook zilverwerk, bedden en linnen,
Eenieder kan het daar wel vinden.
 Dat is waar, zei een koopman, maar de zeeplieden
 Die kopen as van de lieden.
 Men hoort ze roepen op de pas:
Vrienden hebt ge geen as?
 Maar zij kopen meer voor de hand
 't As van beukenhout gebrand.
 Men vindt er ook die op straat lopen
 En roepen zonder iets te verkopen.
 Dat zijn bedelaars die de stad passeren,
 En daar in de Gasthuizen logeren,
 Alsof ze uit vreemde landen kwamen
 Van St. Jacob uit Galicië en zeggen veel namen
 Van steden en plaatsen en wat daar geschiedt,

²⁰ Kenin = fonetisch (met Franse tongval) voor koning

²¹ Stadsomroeper

²² Heilige Geesttafel of liefdadigheidsinstelling voor armen

En zingen aan ieder deur het St. Jacobslied:
Quand nous passions le pont qui tremble hélas, mon Dieu !
 Er roepen en zingen zowel mannen als vrouwen,
 Ja zelfs kleine kinderen hoort men de toon houden.
 Zij dragen 'n pelgrimsstaf van leder gegarnierd,
 Met schelpjes en kruisjes versierd.
 Aan de riem dragen zij schone kalebassen,
 Die op de kusten van Spanje wassen,
 Om hun drank daarin te bewaren.
 En zij verkopen ook soms al waren,
 Beeldekens en paternosters van hout of steen,
 Van amber of enig fraai been.
 En als de wijngaardogst is gedaan,
 Ziet men die Walen op straten gaan.
 In de winter lopen zij langs alle hoeken,
 Op plekken en dorpen om de oogst te zoeken.
 Met hun Neurenbergse toverlantaarns kunnen ze bieden
 Allerlei rariteiten aan de stadslieden,
 Bijzonder aan de kinderen en roepen mee,
 Onder andere, *La curiosité, la curiosité!*
 De waard die zei: waar zal de oblieman²³ blijven,
 Die ik laatst bijna heb zien verstijven
 Als men hem uitgespeeld had
 En in 't water gegooid had,
 Daar hij dan zong: *Oblie uit,*
 Als een uitgespeelde guit.
 En als men de avond wil weten
 Moet men de boekweitkoeken niet vergeten:
Hier hete boekweitkoeken al gereed,
Flensjes vers gebakken en al heet.
 Die deze roepers 's avonds doen sluiten,
 Zijn de nachtwachten daarbuiten.
 Zij zijn in de nacht op de baan
 Om ieder huis gade te slaan.
 Ze stoten met hun hellebaard aan de poort,
 En treden al zingende weer voort:
Meisjes met uw witte billen,
Zoudt gij de nachtwacht niet willen,
Wij kennen uur noch tijd,
De klok heeft uur en tijd zeker wel
Hiermee Messieurs speel ik het spel.

Als men nu in Brussel gaat
 Om te weten wat men op straat
 Zingt, roept en schreeuwt, dit gedicht
 Geeft u ten volle onderricht,
 't Zal u dienen voor een klucht.

Door R. Continu te zoeken
 Uit alle hoeken
 Leest dit hier
 Alle plezier

---

²³ Oblie = dun wafeltje; 'obliemannen' lieten graag gokken of dobbelen om hun koopwaar en zo werden ze geassocieerd met verkwisting en losbandigheid.

Neemt dit met vreugd
T' doet zo'n deugd

EINDE.